

Basisschool in Kilwa, in het zuidoosten van Tanzania.

Ellen Vaes, Directeur BioShape Benefits Foundation en ontwikkelingsarts Henri Holtus: "Het is belangrijk dat je erachter probeert te komen waarbij je de bevolking kunt ondersteunen."

Medewerkers De Zorggroep voor BioShape-project naar Tanzania

Door Paul Peijnenburg

“Er is vooral behoefte aan kennis en praktische vaardigheden”

Drie tot vier weken naar een ver buitenland. Voor de meeste van ons betekent dat luieren, uitrusten en bijtanken. Voor zo'n twintig medewerkers van De Zorggroep betekent dat vooral aanpoten in de Afrikaanse zon, met een eenvoudig maal genoeg nemen en... poepen achter een boom. Maar daar krijgen ze wel wat voor terug. Ontwikkelingsarts Henri Holtus en Ellen Vaes, directeur van BioShape Benefits Foundation (BBF), kijken vooruit.

Hoewel Kwintez al eerder over BBF berichtte, is het toch nuttig de activiteiten van de stichting nog eens onder de aandacht te brengen. BBF vloeit voort uit de activiteiten van BioShape Tanzania Ltd. dat in Kilwa, in het zuidoosten van Tanzania, een plantage bouwt voor de ontwikkeling van bio-energie. BBF realiseert ontwikkelingsprojecten

voor de lokale bevolking. In korte tijd resulteerde dit in de bouw van een nieuwe kraamkliniek bij het regionale ziekenhuisje, de bouw van een middelbare school en een weeshuis en de aanleg van waterputten. Daarnaast steunt BBF diverse basisscholen met bijvoorbeeld meubilair, schoolborden en lesmateriaal.

Geen eenvoudige taak

Toen Jos Späjtens midden vorig jaar aangaf dat De Zorggroep het als een vorm van maatschappelijk ondernemerschap zag de activiteiten van Ellen Vaes te ondersteunen, bleef het niet bij woorden alleen. Zo stelde De Zorggroep ziekenhuisbedden beschikbaar en zou het, op termijn, een bijdrage leveren op het gebied van gezondheidspreventie, kraam- en jeugdgezondheidszorg. Aan dat laatste wordt nu concreet gewerkt. Nog niet zo lang geleden vertelden Ellen Vaes en Henri Holtus het BBF-

verhaal aan de medewerkers van de Dienst Bijzondere Zorgproducten in Roermond. Dit leverde zeventig enthousiaste reacties op van mensen die zich, direct dan wel indirect, aan het ontwikkelingsproject wilden committeren. Henri Holtus: "Je kunt je voorstellen dat wij zeer aangenaam verrast waren door de hoeveelheid reacties. Daaruit bleek dat De Zorggroep naast de spullen en bullen een heleboel praktische hulp, kennis en vooral enthousiasme in huis heeft. Juist dát kunnen we in Kilwa goed gebruiken. De kunst is nu om uit de zeventig enthousiastelingen een goede keuze te maken. Geen eenvoudige taak." Op dit moment is in Kilwa, volgens Henri Holtus, voornamelijk behoefte aan praktisch handelen en verpleegkundige kennisoverdracht. "Wij verwachten van een aantal mensen didactische kwaliteiten. Teach the teacher is ons motto daar. In rond Nederlands betekent dit dus

dat wij de mensen helpen zichzelf te helpen. Degenen die meegaan, zullen dus vooral de eerstelijnsposities ondersteunen. Dat kan zijn in de vorm van het bijspijkeren van kennis, maar ook in meewerkende zin om zo te leren wat de werkelijke behoefte is aan spullen en wat de meeste prioriteit heeft. Met de kennis van hier is het moeilijk voorstelbaar wat je daar nodig hebt."

Culturele verschillen

Aan de hand van gesprekken en rollenspelen met de mensen die zich voor het project hebben aangemeld, wordt op dit moment gekeken hoe het staat met de gevraagde kennis, kunde en praktische vaardigheden en wat het toepassen daarvan in een weerbarstige biotoop met zich meebrengt. Want werken in Tanzania, zo weten Ellen Vaes en Henri Holtus uit ervaring, is weliswaar uiterst bevredigend, maar bepaald geen

walk in the park. Ellen: "De situatie in Kilwa is erg belabberd. Er is aan alles een chronisch tekort. Met name aan medisch opgeleide mensen, sanitaire voorzieningen, materiaal en medicijnen. De huisartsenposten bestaan bijvoorbeeld slechts uit een spreekkamer en een kleine ruimte waar vrouwen kunnen bevallen. Water is lang niet altijd een vanzelfsprekendheid. In sommige gevallen moeten mensen twintig kilometer lopen om aan water te komen. En elektriciteit is er vaak helemaal niet. Bij een nachtelijke bevalling wordt gebruikgemaakt van een olielampje..." Daarnaast krijgen de Tanzania-gangers, die naar alle waarschijnlijkheid in november worden uitgezonden, te maken met de culturele verschillen.

Henri: "In deze hoek van de wereld wordt er met andere ogen naar vrouwen gekeken. Ga je dus als vrouw naar Tanzania, kijk dan goed

hoe jij je bezighoudt met alledaagse zaken en hoe je bezig bent in je vak. Bovendien is het belangrijk dat je erachter probeert te komen waarbij jij de bevolking kunt ondersteunen. Kijk dus niet alleen naar wat jij vindt dat nodig is." Om die reden geschiedt de hulp die BBF verstrekt altijd in overleg met de plaatselijke autoriteiten. Ellen: "We hebben goede contacten met de bestuurders en zij zijn het beste op de hoogte van de noden ter plaatse. Je moet je voorstellen dat BioShape de enige werkgever is in een gebied zo groot als Nederland. De overheid ontvangt je dus met open armen en we krijgen gewoon alle medewerking. Dat geldt zowel voor het bedrijf als de foundation. Ik heb uitgebreid contact met de lokale overheden en die staan er werkelijk van te kijken wat BBF binnen korte tijd voor de plaatselijke bevolking heeft gedaan." "Je kunt", zo zegt Henri Holtus, "de rol van BioShape voor

Kilwa vergelijken met die van Philips voor Eindhoven. Mensen verdienen geld op de plantage. Daarmee komt een economie op gang. Door mensen werk te geven, en daarmee inkomen, kun je ook vormgeven aan alle andere levensvoorwaarden en krijg je onder de bevolking ook draagvlak voor wat je doet. BBF wil mensen helpen op een duurzame manier. En in mijn langjarige ervaring in Afrika heb ik ze zien komen hoor, de mensen met grote beloften. Ze haalden wat ze nodig hadden en lieten de bevolking soms in grote vertwijfeling achter. Mijn ervaring met BBF is dat de zaken enorm serieus worden aangepakt."

Geduldig zijn

En dan komen we weer uit bij het 'leren aan de leraren'. Ellen: "De kerntaak van BBF is kennisoverdracht. Dan pas kun je verder. We willen dat de lokale mensen de zaken uiteindelijk zelf oppakken. Daar moet je wel

geduldig in zijn. Heb niet de illusie dat, wanneer je mensen twee keer iets voordoet, ze het vervolgens kunnen. De mensen zijn niet gewend om te werken op een manier zoals wij dat gewend zijn." Op de vraag naar een blik in het koffiedik antwoordt Henri Holtus: "Ik hoop met name dat de BioShape Benefits Foundation een grote betekenis zal hebben voor de rol van de vrouw. En dat de leeftijd voor het krijgen van een eerste kind tien jaar hoger komt te liggen, op 23 in plaats van 13 jaar. Daarmee zou de regio laten zien dat zij echt aan het schakelen is. Ellen vult aan: "Ik hoop dat de Foundation over een aantal decennia succesvol gerund wordt door Tanzanianen zelf. Dat mensen graag in deze regio wonen en werken, omdat er een toekomst voor hen is. Als wij, en ook mensen van De Zorggroep, daar een steentje aan kunnen bijdragen, dan geeft dat een enorm dankbaar gevoel."

Dagelijks ritueel is water halen in de put.

Kinderen uit het dorp kijken nieuwsgierig naar de camera.

De apotheek.

De operatietafel!